

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 147/2026-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, Sibírska 4, Bratislava, proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave sp. zn. BA-7Sa/102/2020 z 30. januára 2025 a proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/48/2025 z 30. septembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. decembra 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutými rozhodnutiami správneho súdu a najvyššieho správneho súdu, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť správnenému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ tiež požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 5 000 eur od správneho súdu a 3 000 eur od najvyššieho správneho súdu.

2. Sťažovateľ sa správnu žalobou domáhal preskúmania rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej aj „Sociálna poisťovňa“ alebo „žalovaná“) z 30. septembra 2020, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o priznanie starobného dôchodku od 11. januára 2018. Generálny riaditeľ dôvodil tým, že žalobca požadoval priznanie starobného dôchodku od 11. januára 2018, teda odo dňa dovŕšenia 59 rokov. Keďže za dobu služby vykonávanú od 20. augusta 1978 do 30. septembra 1993 nevznikol sťažovateľovi nárok na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), získaná služba zaradená do I. kategórie funkcií sa hodnotí ako zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona

č. 100/1988 Zb. Sťažovateľ teda získal 15 rokov a 46 dní doby zamestnania v I. pracovnej kategórii. Navyše, podľa potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia sťažovateľ bol 22. septembra 1993 zo služobného pomeru prepustený na vlastnú žiadosť pri splnení prevzatého záväzku. S ohľadom na tieto skutočnosti sťažovateľovi nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. dovŕšením 55 rokov.

3. Sťažovateľ správnu žalobou žiadal o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej. Namietal najmä to, že nebola zohľadnená doba jeho štúdia na Vojenskom gymnázium Jana Žižku v Moravskej Třebovej (ďalej len „vojenské gymnázium“) od 1. septembra 1974 do 19. augusta 1978 (1449 dní). Táto doba má byť považovaná za služobný pomer vojaka a má sa na účely dôchodkového zabezpečenia hodnotiť podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení ako zamestnanie zaradené do I. alebo II. kategórie funkcií.

4. Správny súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol. V odôvodnení napadnutého rozsudku správny súd konštatoval, že zistenie skutkového stavu medzi účastníkmi konania nebolo sporné, rekapituloval, že sťažovateľ pôsobil v službe v I. kategórii funkcií od 20. augusta 1978 (nástup na vojenskú vysokú školu) do 30. septembra 1993, kedy bol zo služobného pomeru prepustený. Rovnako nespornou skutočnosťou je aj to, že sťažovateľ absolvoval štúdium na vojenskom gymnázium. Sporným však ostalo posúdenie charakteru štúdia, a teda či je možné ho zohľadniť pre účely vzniku nároku na skorší odchod do dôchodku. Pre takto nastolenú právnu otázku správny súd poukázal na početnú judikatúru ako Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, tak aj najvyššieho správneho súdu. V odôvodnení napadnutého rozsudku správny súd veľmi podrobne analyzoval a vyhodnotil záver, že toto obdobie je dobou potrebnou na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky, teda v III. kategórii funkcií a na účely zníženia vekovej hranice ako podmienky potrebnej pre dovŕšenie dôchodkového veku ho nezohľadnil.

5. V ďalšej časti sa správny súd zaoberal sťažovateľom požadovanou aplikáciou § 174 zákona č. 100/1988 Zb. V tejto súvislosti poukázal na ustálenú judikatúru, ktorá vychádza z toho, že nárok na dávku sa posudzuje zásadne podľa predpisov platných v čase jej priznávania, ak zákon neustanovuje, že sa majú zohľadniť iné predpisy. Následne podrobným rozborom jednotlivých novelizácií relevantných predpisov konštatoval, že § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. od 22. decembra 1999 pripúšťal aplikáciu § 174 ods. 1 len vtedy, ak zamestnanie či služba vo zvýhodnenej kategórii trvali k 31. decembru 1999. Osobe, ktorá túto podmienku nespĺnila k 31. decembru 2003, nevznikol žiaden nárok z tohto ustanovenia, ktorý by sa mohol zachovať podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

6. V závere odôvodnenia napadnutého rozsudku správny súd sumarizoval, že sťažovateľ v čase skončenia svojho služobného pomeru k 31. decembru 1993 mal iba 40 rokov a v I. alebo II. kategórii funkcií odslúžil 15 rokov a 46 dní. Podľa § 174 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 59/1993 Z. z. účinnom v danom čase však nárok na starobný dôchodok mohol vzniknúť len občanovi, ktorý bol zamestnaný aspoň 25 rokov a dosiahol vek v rozmedzí 56 až 59 rokov. Ako je zrejmé, sťažovateľ do 31. decembra 1993 dobu zamestnania ani uvedený vek nedosiahol, v dôsledku čoho mu do tohto dátumu nevznikol nárok na starobný dôchodok, a ani preto sa naňho nevzťahovalo citované výnimočné ustanovenie zákona č. 100/1988 Zb. Budúce splnenie podmienok je irelevantné.

7. Sťažovateľ podal proti rozsudku správneho súdu kasačnú sťažnosť, v ktorej opätovne namietal najmä nezohľadnenie doby štúdia štyroch rokov na vojenskom gymnáziu ako zvýhodnenú I. a II. pracovnú kategóriu.

8. O kasačnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom tak, že ju ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 Správneho súdneho poriadku. V odôvodnení kasačný súd poukázal, že podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu podania žiadosti sťažovateľom mal poistenec nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení bol dôchodkový vek 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovoval inak (okrem iného) v § 274. Je zrejmé, že sťažovateľ dôchodkový vek podľa zákona o sociálnom poistení 11. januára 2018 nedosiahol (59 rokov), avšak odpracoval určitú dobu ako službu I. kategórie funkcií. Zákon o sociálnom poistení práve v § 274 ods. 1 zachováva nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, teda tie nároky, ktoré s týmto zaradením spájali skoršie predpisy. Takým nárokom bol práve skorší dôchodkový vek a skorším predpisom, ktorý upravoval vek vzniku nároku na dôchodok, bol zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2003, okrem iného § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. Toto ustanovenie umožňuje vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením 62. roku veku, ale len za splnenia zákonom stanovených podmienok.

9. Analýzou uvedeného ustanovenia však aj najvyšší správny súd dospel záveru, že sťažovateľ nespĺnil podmienky zníženia dôchodkového veku podľa § 174 zákona č. 100/1988 Zb. Sťažovateľ síce získal viac ako 15 rokov služby v služobnom pomere vojaka I. kategórie, čím teda splnil podmienku týkajúcu sa doby služby, ale nespĺnil podmienku stanovenú odsekom 2 daného ustanovenia, a teda jeho funkcia k 31. decembru 1999 netrvala. Kasačný súd zdôraznil, že obe podmienky ustanovené v odsekoch 1 a 2 musia byť splnené súčasne. Následne najvyšší správny súd vyvrátil sťažovateľom požadovanú aplikáciu §175g zákona č. 100/1988 Zb. Pokiaľ sa tiež sťažovateľ dožadoval aplikácie § 174 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., pretože dôchodkový vek dovŕšil už v 56 roku, je potrebné poukázať na charakter štúdia na vojenskom gymnáziu, ktoré nie je považované za vojenskú činnú službu. V tejto súvislosti kasačný súd poukázal na rozsiahlu a už ustálenú judikatúru. Okrem toho poukázal na to, že aj keby služba sťažovateľa trvala viac než 19 rokov, na danej situácii by to nič nezmenilo, pretože podmienku stanovenú § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. sťažovateľ naďalej nespĺňa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podrobne uvádza skutočnosti, ktoré boli obsahom správnej žaloby a kasačnej sťažnosti, a v podstate pokračuje v nastolenej argumentačnej línii. Sťažovateľ vníma napadnutý rozsudok správneho súdu ako nespravodlivý, arbitrárny, povrchný a jednostranne zdôvodnený na základe dôkazne a dostatočne nepreukázaných tvrdení žalovanej.

11. Sťažovateľ obsiahlo popisuje štúdium na vojenskom gymnáziu, počas ktorého mali byť porušované jeho základné práva a slobody, keď ako neploletý musel vykonávať vojenské povinnosti. Tvrdí, že bol v nepretržitom služobnom pomere ako žiak vojenského gymnázia a ako mladistvý reálne vykonával vojenskú činnú službu. Nesúhlasí s posúdením správnych súdov,

že toto obdobie nebolo započítané na účely priznania dôchodku a, naopak, táto doba mala byť zaradená do I. a II. kategórie funkcií. V tejto súvislosti poukazuje na to, že žiadosť o štúdium na vojenskom gymnáziu podpísali jeho rodičia, bez jeho súhlasu ho zaradili do oficiálnych vojenských štruktúr, dostával rozkazy od vojenských veliteľov a tie musel ako mladistvý („vraj nevojak“) plniť. Na podporu svojich tvrdení uvádza, že jeho situáciu možno hodnotiť podobne ako výkon základnej vojenskej služby.

12. Sťažovateľ poukazuje na neexistenciu „rezortného zoznamu preferovaných služieb bývalého MNO ČSSR“, ktoré nevydalo ani raz rezortný zoznam preferovaných zamestnaní v I. a II. kategórii funkcií a III. pracovnej kategórie pre žiakov vojenských gymnázií (a vojenských stredných škôl) napriek tomu, že reálne vykonávali službu podľa všetkých vojenských právnych predpisov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

14. Proti napadnutému rozsudku správneho súdu mohol sťažovateľ podať kasačnú sťažnosť, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší správny súd. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti napadnutému rozsudku správneho súdu sťažovateľ kasačnú sťažnosť podal a rozhodol o nej najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom. Právomoc najvyššieho správneho súdu rozhodnúť o kasačnej sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

15. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku správneho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre neprípustnosť.

16. Vo vzťahu k posudzovanému rozsudku najvyššieho správneho súdu je potrebné poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy.

17. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti oboznámil s napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu (v spojení s predchádzajúcim rozsudkom správneho súdu), aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ

namieta. Uvedený prieskum vykonal ústavný súd v medziach svojich právomocí, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu a ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú najvyšší správny súd vo veci aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu.

18. Najvyšší správny súd posúdil vec sťažovateľa a s dostatočne jasným a zrozumiteľným odôvodnením potvrdil závery správneho súdu, ako aj závery žalovanej v administratívnom konaní. Pri právnom posúdení vychádzal z ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení, pričom dôsledne preskúmal aj právne predpisy, ktorých aplikácie sa sťažovateľ dožadoval. Zdôraznil, že zo skutkového stavu zisteného v administratívnom konaní bolo jasne preukázané, že sťažovateľ nespĺnil ani jednu z kumulatívne daných podmienok pre priznanie nároku na skorší odchod do dôchodku. Okrem toho poukázal aj na skutočnosť, že rozhodnutím z 15. novembra 2022 bol sťažovateľovi priznaný starobný dôchodok od 11. januára 2021, t. j. dovŕšením 62 rokov a 10 mesiacov, pričom obdobie výkonu služby I. kategórie funkcií, ako aj obdobie štúdia na vojenskom gymnáziu boli sťažovateľovi zahrnuté do celkového obdobia dôchodkového poistenia.

19. Najvyšší správny súd sa, nadväzujúc na právne závery žalovaného a správneho súdu, vysporiadal aj so sťažovateľovou hlavnou argumentačnou líniou predloženou v ústavnej sťažnosti o nutnosti započítania doby 4 rokov strávených na vojenskom gymnáziu.

20. Ústavný súd vzhľadom na uvedené nenašiel v argumentácii sťažovateľa opodstatnenosť. Na jeho argumenty, ktoré uplatnil aj v kasačnej sťažnosti, najvyšší správny súd odpovedal adekvátnym, logickým a ústavne udržateľným spôsobom, jeho závery sú dostatočne odôvodnené. Sťažovateľom uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho správneho súdu, ktoré by vytvárali priestor na možnosť vyslovenia porušenia označených základných práv sťažovateľa po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

21. Pokiaľ sťažovateľ expresívne vykresľuje svoje stredoškolské štúdium ako výkon nútených prác a uvádza, že bol „detským vojacom“, ústavný súd konštatuje, že v tomto konkrétnom konaní o sťažovateľovej ústavnej sťažnosti môže posúdiť iba okolnosti týkajúce sa napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu, nie však okolnosti štúdia sťažovateľa na vojenskom gymnáziu pred desiatkami rokov. Tieto okolnosti ako také nemajú žiadnu súvislosť s napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu.

22. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Sťažovateľ sa v petite ústavnej sťažnosti domáha aj vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V tejto časti je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, vzhľadom na absolútnu absenciu akéhokoľvek odôvodnenia porušenia tohto ustanovenia ústavy.

24. Ústavný súd napokon konštatuje, že sťažovateľ k ústavnej sťažnosti nepriložil kópie napadnutých rozhodnutí správnych súdov, ktoré sú podstatnou náležitosťou ústavnej sťažnosti v zmysle zákona o ústavnom súde. Ústavný súd však v záujme rýchlosti a hospodárnosti konania napadnuté rozhodnutia dohľadal z verejne prístupných zdrojov a sťažovateľa nevyzýval na odstránenie nedostatkov podania.

25. Ústavný súd v závere poznamenáva, že uvedené právne názory a závery boli predmetom správneho súdneho prieskumu aj ústavného prieskumu vždy s rovnakým výsledkom (pozri napr. rozhodnutia vo veci sp. zn. IV. ÚS 181/2021, III. ÚS 143/2021, II. ÚS 362/2023, III. ÚS 271/2024, III. ÚS 345/2024, II. ÚS 682/2025).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu